

CATALUNYA PARIS.

Portavéu
DEL
CENTRE CATALÀ
de París

Any I

Juny, 1903

Núm. 6

Aquest periòdich s' envia gratis a tots els socis del CENTRE CATALÀ de París.

Preu de subscripció, únich, pera els no socis: 5 francs l' any

Las planas d' aquest periòdich están obertas a tots els escriptors catalans, que 'ns vulgan honrar ab llur collaboració literaria.

Direcció y Administració: 12, rue Favart, PARIS

ELS CATALANS DE PARÍS

JOAN SALA (1)

Es molt jove, puig no crech que hagi complert encara vint y sis anys, y concebeix y pinta ja com un mestre. Deixeble d' en Courtois y d' en Collin, ha sapigut aprofitar de tal modo llurs consells y lliçons que, si no tingués por de fer una hipèrbole, diria que gayre bé ha arribat a assolir — guardant las degudas proporcions — el nivell dels seus mestres. No vull exagerar; empró, si matemàticament no ha arribat a la altura d' aquells, no dupto que, ajudant temps, perseverancia y estudi, tal volta els sobrepassará... si es que pèl camí sab evitar els viaranys que podrian allunyar-lo del verdader temple de la gloria.

Lo que, més que tot, distingeix al jove Sala

(1) Traduhit del llibre publicat no fa gayre per nostre col·laborador, consoci y amich n' Artur Vinardell, intitolat *Espana en París*.

es la pulcritut y delicadesa que 's notan en la factura de sos quadros. Lo mateix si pinta un retrato, que si va a inspirarse en algún dels bellíssims paysatjes qu' esmaltan els entorns de París, sobre tot quan els arbres verdejan, y las poncellas s' obren, y el cel se tenyeix d' or y de carmí en las matinadas gentils de primavera, en Sala imprimeix sempre la veritat ab una frescor de tons y una sobrietat de llenguatge qu' encantan y seduheixen com la mateixa poesia. No he parlat ab ell sino una sola vegada, y no vull creure que l' orgull l' hagi tocat ab sas alas. Induptionablement té consciencia de lo que val, empró sab esser modest sense afectació de cap mena. Ha emprés el bon camí — el camí del estudi — ab amor y ab valentia. Dels escullits es el regne... del Art.

Com a impressió personal, molt personal méva, respecte del pintor Sala, jo no tinch inconvenient en fer constar que una de las millors telas que, en mon concepte, expressan tot el ta-

lent del jove y simpàtich artista, es l' hermós quadro qu' ell intitola *Dafnis y Cloe* (per estar inspirat en una de las eccenas més conmovedoras de l' immortal novela de Longus), y que, sense exageració, crech que no 's desdenyarian de firmar molts dels que ja tenen en el mon del art merescuda fama.

Dafnis y Cloe

tos agradables, d' eixos que donan idea de la vida y allunyan del pensament tot quant té d' amarch lo positiu de l' existencia. La juvenesa, primavera de la vida, esclata pomposament y lluminosament en tots ells...

Segueixi en Sala per aquest camí; ja vindrà el temps á enfosquir els seus futurs quadros, y allavoras ríguisen: ell haurá ja conquistat un nom, després d' haver deixat darrera seu, en la seva llarga nomenclatura de quadros, com una celistia de lium..., y aixó farà somriure sempre de satisfacció á tots els que, admirantlo en el present, fixin l' atenció en el passat del artista, en els temps en que, sadollat de fe y rublert de fundadas esperansas, va donar per l' espay sa primera brançada.

Per la traducció,

JORDI CATALÁ Y MONTSERRAT.

(*Artur Vinyardell*)

Qui hagi saborejat aquell delitós passatge de la inspirada producció grega en que els dos enamorats (sense saberho) es contemplan y 's preguntan ab els ulls quina es eixa vida nova y quins son eixos ardors saptats de que 's troban ensemps corpresos, ab por de conéixer la veritat que presenten y curiosos de saberla endevinantla, tot aixó en mitj d' hermosíssim pay-satge, sota un cel de blau puríssim, y rodejats de verdors primaverales, sentint vibrar d' un costat y de l' altre l' etern càntich del amor y de la naturalesa consagrànt el seu nuviatge; qui recordi — deya — aquell moment sublim de l' obra magistral del poeta grech, sens dupte trobarà ab mí que 'l quadro d' en Joan Sala es soviranament hermós y un dels millors que han sigut pintats darrerament en el seu género.

Encara que jove, la llista d' obras que pot presentar el nostre compatriota es ja considerable. Deixant á part una tela de tons sombres y, per lo demés, molt ben concebut, que li vaig veure en un dels *salóns* de París de fa quatre ó cinch anys, tots els altres son alegres, riallers, simpàtichs á la vista, de colors espléndits, d' assump-

Al immortal VERDAGUER

en l' aniversari de sa mort

(10 Juny 1902)

Els cataláns de París y, en llur nom, aquesta modesta publicació, se complaühen en evocar, en aquesta diada de dol etern pera las lletres catalanas, la dolça memoria del que fou en vida, el més gran de nostres poetas y l' home de més grans virtuts de nostra patria; y que será sempre, mentres perduri nostra llengua, espill y ezeemple ensemps de sas més puras, brillants y inimitables bellesas.

(CATALUNYA - PARÍS)

NOTAS D' ART

JUNY

Els "salons" de Paris en 1903

Las espigas, pel juny, y las rosellas,
ajuntantse á colladas ó á parellas,
van creixent poch á poch;
las espigas, com l' or, qué 'n son de bellas!...
las rosellas, tot foch.

Tú las has vist com jo, ma bella amiga,
y las hem vistas junts moltes vegadas;
cada rosella 's junta ab una espiga;
vegentlas acobladas,
al sol de juny que tant las lhermoseja,
si an á tú t' feyan goig, an á mí enveja.

Els seus amors no 'ls matan ni desvian
els més forts temporals; plegadas néixen,
juntas se crían y plegadas creixen
y tot ho desafian:
si 'l vent las bat ab furia, més s' arriman,
més gosan, més s' estrenyen, més s' estiman.

Aymants son las rosellas, las espigas
son sas bellas amigas;
¿per qué no som com ellas, ma companya?
El cor m' ho diu; y el cor may ens enganya:
¿qué felissos tots dos, quína parella,
si tú fosses espiga y jo rosella!...

Mes, tot toca sa fi; y als últims días
del mes de juny, las fals Bén esmoladas
tallan el curs d' amors y d' alegrías,
segantlas, estimantse y abressadas,
Nasqueren juntas per' morir plegadas.

¿Qué diferents tú y jo!... Podrém sisquera
si hem estat lluny tant temps, trobarne l' hora
de juntarnos al fi, dona encisera,
contentant el desitg del cor que anyora?

Jo crech que sí; jo crech que á aymant y amiga
els uneix, com rosella á cada espiga,
el sol d' un juny ardent que may s' acaba;
que es el sol del amor que 'ns enlluherna,
qu' escalfa y enardeix del mon la sava;
qu' es la vida del cor!... ¿Qu' es lley eterna!...

F. GIRBAL JAUME.

I

Jo no sè qui ha dit — y si no ho hagués dit ningú jo 'm permeto dirho — que l' Art, per jo mateix que no es més que una sensació més ó menys duradera y que fins pot arribar á esser perdurable quan arriba á conmourre á las generacions, al través del temps y del espay, ha d' esser, encar qu' impersonal com abstracció absoluta, forsosament impresionista en la manera d' exteriorisarse. Si no fos aixís, tots els pintors y escultors, ab igualtat de talent y de forsa d' execució, farián obras que presentarien el mateix aspecte y en res se distingirían las unas de las otras, sempre que tinguessen per objecte la manifestació plástica ó vivenda d' un idéntich assumpto.

Lo saber traslladarlo á la tela ó al marbre, es qüestió de més ó menys cultura intelectual, d' una educació més ó menys robusta en el maneig dels instruments del treball, d' un gust més ó menys refinat en l' esculliment de la técnica necessaria pera dar vida y relleu á una obra que ha de tenir per finalitat immediata l' assoliment de la bellesa. Empró totas aquestas qualitats, encara que 's trobin reunidas, no constitueixen pas l' Art en lo que té de significació trascendental y abstracta. Pera capir l' Art, se necessita sencillament... saber *sentirlo*, y d' aquí vé que sigui indispensablement *impresionista*. Aixó de sentir l' Art no es donat á tothom, y per aquest motiu son tants els que, tenint molt de talent y possehint molt bona técnica, molta cultura que 'n podríam dir externa, omplenan las exposicions de llurs obras sense deixar rastre. Un las contempla ab curiositat y fins ab un cert interés, reconeguent que llur factura no pot esser més correcte; empró, al quedar á solas ab nosaltres, al meditar sobre lo que acabém de veure, tots á una ens dihem que alló no 'ns ha produhit cap sensació estética. Y es que l' autor, que no ha sapigut impresionarse á sí mateix ni al concebir la obra ni al executarla, no ha trobat tampoch la manera d' impresionarnos á nosaltres fent vibrar la nostra ánima á impuls d'

una sensació fonda; li ha faltat la suprema inspiració, ha deixat de trobar el moment psíquic indispensable pera exteriorisar la bellesa, y ha realisat una obra més ó menys talentuda, empró sense conseguí realisar una obra d' Art.

* * *

Totas aquestas consideracions, y altres que 'ns deixém en el tinter perque ens portarían molt lluny, se 'ns han acudit cada volta qu'hem anat á visitar las diferentas exposicions—ó *salóns* com se diu aquí—que á París s' obran tots els anys pera enaltir las arts plásticas... Hi veveyém sempre molts quadros, molts esculturas, molts grabats y dibuixos; empró, generalment, l' Art, el verdader Art, aquell que complau y conmour lo mateix á la gent culta que á las multituds inconscients ó indoctas (perque l' Art té aixó de bó que s' imposa tant á n' els uns com á n' els altres), s' hi troba quasi sempre orfe en aquesta mena d' exhibicions. Quasi sempre la qualitat queda ofegada per la quantitat. Y en aquest sentit, declaro per ma part que son molt pocas las obras d' impressió verament artística que han arribat á causarme sensació en els *salóns* d' enguany.

Empró jo no diré, com algún crítich *sabihondo* de la premsa de París ha dit aquets días ab molt d' énfasis, que no hi ha que registrar *res* de bó entre els milers de quadros y d' esculturas que aquest any han sigut exposadas. Es aquesta una manera de parlar absoluta qu' el millor crítich del mon no 's podria permetre sense caure en ridícol. Recordo en aquest moment que un d' aqueixos aprenents de periodista que potser passen al extranger com á verdaers crítichs y que nosaltres coneixém aquí com á *pipiolis*, al enterarse, per exemple, de que la *Societat parisenca d' artistas espanyols* estava constituída baix el patronatge d' una ex-reina (¿qué té que veure el... dallonsas ab las quatre témporas?) afirmá ab molta desinvoltura que 'l *saló* de dita Societat no exposava sino quatre *debarrassos* sobre els quals no valia ni sisquera la pena de dedicar una sola línia. Aquest colossal crítich es el mateix que anys enrera, en un *saló* ahont hi havia varias obras de nostre eminent Blay, deya que, entre els artistas espanyols, hi figurava *un tal* Blay ab una obra que

no era més que una imitació de la manera d' en Puech etc. Aquella obra era *Els primers frets*. ¿Quán ha fet en Puech, tot hi essent dels que aquí valent, res que se sembli á n' aquella obra admirable del *tal* Blay? Y aixis generalment son els crítichs (?) d' aquesta terra.

Aném ara de dret á lo que 'ns proposavam al escriure aquest article: el dir breument lo que 'ns han semblat els *salóns* d' enguany á París, principalment desde el punt de vista dels artistas cataláns que han exposat llurs obras.

El primer *saló* que obrí sas portas, fou el tant malmenat pel eminent crítich parisench, es á dir, el de la *Societat d' artistas espanyols residents á França*.

Al parlar d' aquesta Societat, comensaré per dir que trobo migrada sa constitució, y tal volta d' aixó en té la culpa las condicions massa restrictivas ó massa exigentas del seu reglament. Una societat que, al fer sa exposició anual, no pot presentar sino una vintena d' artistas en fila, al cap de dos anys de vida, es una Societat quasi morta, y portará una existencia llánguida si no fa els possibles pera atraure, ab condicions *abordables*, als molts artistas espanyols (algúns de mérit positiu y fins consagrat per la fama) que conreuhan á París las bellas arts ¿Per qué están allunyats d' ella, entre altres, en Zuloaga y l' Anglada, com á pintors, en Bofill y l' Escudero, com á escultors? No vull creure que siga per falta d' amor al bom nom de la patria. Com no hi ha efecte sense causá, es clar que aixó deu esser degut á algún defecte d' organizació, y la junta de la Societat farà bé de pensarhi pera veure de posar remey á un mal que, de prolongarse, podria portar la mort d' una institució quals propósitos essencials no poden esser més lloables.

Las obras que aquest any han exposat els artistas que constitueixen la dita Societat son en llur conjunt bastant magres—¿per qué no confessarho?—empró, algunas n' hi havia que feyan un pape molt honrós, en mitj de tanta mediocritat, digui lo que vulga el famós criticastre de qui parlavam fa un moment. Per exemple, en Checa, el jove Mezquita (que promet anar molt lluny si no 's fa mal bé), en Ribera, en Sala, la Sra. Riva Muñoz y el nostre estimat compatrici

Pere Isern, varen exposar unas quantas telas plenas de color y de vida, de factura ireprochable, cada una en son género, que haurían lluhit molt més, en quansevulga altre exposició ahont el públich no hi hagués anat ab el *parti pris* de que allí no hi havia més que rebrechs y mitjanías.

Del nostre compatriçi Isern, per esser *de casa*, hem de dir, en particular, que la séva vista del *Pont-Neuf* (*á punta de día*) y la nota impresionista *Entre dos llums* ens varen agradar molt, tant per llur tonalitat com per llur execució ferma y ben compresa. Nostra enhorabona. Ab el bon gust y l' esperit altament artístich que s' endevina á la primera ullada en sos quadros, li augurém pera l' any que ve un verdader triomf si, com creyém, es decideix á empéndrer major volada.

De lo que hi havia d' escultura en la exposició espanyola, poch, molt poch, podém dir, puig apenas aquesta art plástica per excelencia hi tenía representació. En Miquel Blay havia exposat tres ó quatre cosas molt apreciables, empró ja conegudas, entre las quals sobressortía aquella *Náyade* en terra cuita, tan hermosa de líneas y d' expressió. Del grupo en bronze y marbre *L' illusió*; ja 'n dirém quatre paraulas quan parlém del *saló* de la *Société des Artistes français*. — En Gustavo Obiols hi tenia, entre altres cosas de menys importancia, un busto en marbre *Muter Amabilis*, més correcta de líneas que de verdadera expressió (lo qual no vol dir que deixés de tenirne) y un alt relléu en bronze, *Idili*, de factura bastant delicada y d' expressió ben compresa. L' Obiols es un escultó que sab el *metier* á la manera positiva que recomana en Tolstoï; de lo demás s' en riu... y qui sab qui té rahó, si es ell ó si son els altres.

Voldría dir alguna cosa del *saló* dels *Independents*; empró l' espay me manca pera exposar aquí tot lo que lealmente se m' ocorreix á propòsit d' aqueix grupo d' artistas que fan aquí, á París, escola á part, y de quals obras tant se parla tots els anys sense que fins ara hagi dit ningú lo que sincerament pensa. He llegit molt sobre el particular: mes confesso que tot lo qu' han dit fins ara la major part dels que fan ofici de crítichs m' ha semblat fora de tó ó ganas d' enganyar conscientment, per pura *pose*,

á qui necessitaria tal vegada que se li digués la veritat crua pera ben encaminarlo.

ARTUR VINARDELL ROIG.

LA JOVE ESPOSA

Desbrigada del vel de la innocencia,
En los teus ulls encodormits de amor
Conech lo dols secret, la nova essencia
Que ha aixamplat lo teu pit y ta existencia,
Com la poncella que se torna flor.

Un paradís de ditxa somniada,
Com l' alba rica de un matí de Abril
Al tocar la primera soleyada,
En la cara de verge t' ha besada,
Y enrojida de amor ets més gentil.

No anyoris, no, la pura vestimenta,
Ni del rostre ' ls colors més virginals:
Una altra vida dins ton pit alenta,
Y la neu pura ab que l' hivern s' argenta
S' es fosa ja ab las flors primaverales.

Bell misteri l' que t' don esta hermosura;
Per ell la terra en lo bon temps somriu...
¿ Sents... ? ja canta l' ancell ab més tendrura,
L' arbre floreix y enamorat murmura...
Perque en sas branca s' hi amaga un niu.

J. PELLA Y FORGAS.

LA LENGUA

La lengua es una realitat; pot també ser un símbol.

Es com una cadena que lliga els individuos d' una mateixa rassa, es com una línia que divideix nacions, es casi sempre el distintiu d' un poble.

La lengua es una confraria; es una natalitat innata, es un sagell imborrable, quelcóm que surt del cor descapdellantse pels llabis.

Es cuyrassa que divideix odis, que defensa rancunias; es arma pera batallar, es bandera ennoblidora, baluart de nacionalismes, penó inquebrantable qu' escampa als quatre vents el seu voleiar victoriós.

Am la lengua es guanyen las victorias, perque las precedents á las definitivas son sempre espirituals.

Las victorias políticas son sols una conseqüència.

La llengua es una realitat, però am el seu símbol es vencen sempre las causas dels pobles, perquè es una barrera hont s' hi estrellan totas las acusacions, tots els emblemas contraris.

Las llenguas son sagradas: veneremlas.

ALPFONS MASERAS

CARTA OBERTA (1)

Al Sr. Pere Balmaña, president del «Centre Català» de París

Estimat amich Balmaña
Ab satisfacció haig de di,
Que, encar qu' estás lluny d' aquí,
Veig que 't recordas d' Espanya,
Més ben dit, que no s' allunya
De ton pensament, ni 't deixa,
La idea d' allí hont vas neixe,
O 'l qu' es igual, Catalunya.

Impossible es olvidarne
D' allí hont ab gran alegria:
Se vegé la llum del dia;
Sempre es bonich lo parlarne,
Y més, si en terras llunyanas
Un se troba, ab més delit
Busca la ocasió ab neguit,
Puig sempre, sempre 'n te ganas...
Pero buenc, prou historia
Y la introducció acabém,
Sinó potser sortirém
Com va fé 'l vehí de Coria.
Mon desitj es demostrar
Tant solzament la sorpresa
Que ab ton acte de finesa
Me vares ocasionar;
Puig aquí t' haig d' agrahí
Més que tot, lo bon afecte,
Y que com á amich correcte,
Veig que 't recordas de mí.
Ab aixó, si alguna volta
Pogués ferte cap favor,
Ja sabs que t' ho dich de cor,
Pots disposar. Are escolta:
Com de cap modo he pogut
Estudiar be, com voldria,

(1) Per tractarse d' un homenatge d' amistat al President del Centre Català de París, no tenim inconvenient en complaure al autor dels següents versos, publicantlos en las planas d' aquesta revista, encara que per llurs qualitats intrínsecas no' estigan compresos dintre de las condicions literarias que requereix la índole de nostra publicació. — N. de la R.

Lo que 'm vas enviá aquest dia
Per la feyna qu' he tingut,
Sols puch ferte lo *relato*
De lo que 'm va agradar més
A cop de vista. ¿Sabs qu' es?
Doncas, mira, 'l teu retrato.
¡Allí 's veu home d' empresa!
¡Allí 's nota l' esperit!
A la cara dus escrit
Lo teu aplech de bonesa;
Allí 's veu qui no ha olvidat
Per més que are lluny se trobi,
Y millor que aquí l' hi probi
La terra que ha conquistat.

Tant y tant m' animaria
Comensant á escriure així,
Que si 'm proposés seguí
Potser que t' aburriria;
Una cosa solzament
Vull preguntarte en secret:
Un vers per l' istil d' aquet
¿Hi hauria inconvenient
De poguerlo fer sortir?
Com l' amistat ben entesa
Sempre s' ha portat franquesa
Tot lo que trobis pots dí.
A més, sent aficionat
Qui aquets renglóns te dedica
Y no hi entén gens ni mica
Com ja pots habé observat,
Si acás puch considerarme
que siga mereixedó
De ser colaboradó,
Ja 't dignarás enterarme;
Y pots creure que ab delit
Fará per tu tot quant sia
Ton amich que t' aprecia

MANEL MOLINÉ PETIT

Barcelona, Mars, 1903.

CRÓNICA

Decididament el local en el cual avuy se troba instalat — encara que d' una manera transitoria — el nostre *Centre Català de París*, comença á esser ja un verdader embarrás pera la junta directiva, que 's veu en treballs pera poguer organitzar sas vetlladas ab el lluhiment y esbarjo que necessitan pera que sigan veritablement interessants.

Las festas que sense cap mena de pretensions ve celebrant mensualment la nostra Societat son ja un lloch de *rendez-vous* de una gran part de la colonia catalana — y fins castellana — de París, y aixó sol-

sament donarà a comprendre el per qué comencem a estar ja massa estrets. Sense pecar d' indiscrets, creyém poguer avansar la noticia de que, en la próxima tardor, el *Centre* ocuparà un local propi o, quan menys, que las sevas vetlladas tindran lloch en siti més apropiat y més expansiu pera que puguin concórrehi las moltsas familias que pensan entrar en la Societat, tant bon punt aquesta hagi millorat sas condicions de instalació y de local, avuy tant migradas.

La vetllada que devia correspondre al actual mes de Juny, va esser celebrada ab alguna anticipació (el dia 31 de Maig), precisament perque, haventse ja fet sentir las primeras calors de l' estiu, el local ab que avuy disposém, hauria constituit una veritable incomoditat pera la nombrosa concurrencia invitada.

No hem de dir que la última festa va esser tant lluhida — per no dir més — que las precedentment celebradas. Com el 31 de Maig se trobava escaure en Pascua granada y aquí, a París, tot-hom fa baga l' endemà, naturalment la vetllada va tenir més proporcions y es va acabar qu' era ja de matinada. El programa fou molt complert, y el cant, la música y la poesia feren el gasto de la *soirée*, surtint tot-hom encantat de la brillantés y bon gust que varen demostrar, com sempre, tots els intérpretes; just es que diguém que obtingueren molts y merescuts aplausos las Sras. Balmaña (*cant*), Valls (*poesia*), y senyoretas Vinardell, Consuelo (*cant*), Vinardell, Teresa (*monólech y escena muda* ab el Sr. Zerolo) Camps (*cant*), Tabanelli (*piano*), Othilia, Monrós (*Marinette*) y Laure (*recitats*), y que tots els socis que prenguèren part en la vetllada reculliren grans mostrars d' aprobació de tota la concurrencia.

Sense que hi hagi ofensa pera ningú, puig que pera tots hi va haver aplausos entusiastas, ens pertoca dir que un dels *números* que varen donar més lluhiment al programa fou la presencia, en el piano, del nostre estimat consoci el distingidissim artista l' Enrich Montoriol Tarrés qui, trobantse en el local de la Societat incidentalment, va tenir l' amabilitat de donarnos a conèixer una de las moltsas pessas que constitueixen el seu escullidissim repertori. Els nostres lectors vegeren ja l' opinió que 'ns mereix el Sr. Montoriol com a pianista pulcre y de molta forsa, per l' article publicat en el número precedent de CATALUNYA-PARÍS. Totas las qualitats de brillant y delicat artista va demostrarlas d' una manera exuberant y acabada, y no dirém res de nou fent constar que la sala entera va prodigarli una ovació tan entusiasta com merescuda.

La vetllada va terminar ab un ball que 's pro-

longà — com diguérem avans — fins a las primeras horas de la matinada, y ab l' esperansa, tothom, de que las festas vinents del *CENTRE* tingan lloch en un local de millors condicions y més a propòsit pera l' engrandiment de la Societat en tots aconceptes.

* * *

Desde la publicació de nostre número precedent, han ocorregut dos novas morts a Catalunya, que son molt de sentir per tots quants, en quansevulga camp que militin, saben apreciar 'ls mérits d' aquells qu' emplecaren lo millor de llur existencia per l' enaltiment de las cosas de la patria.

El dia 18 de Maig moria en son llit de dolor, a Lleyda, el Sr. Frederich Renyé y Viladot, ex-alcalde de dita ciutat, ex-individuo de la Junta permanent de la Unió Catalanista y propietari de nostre estimat confrare en la premsa *La Comarca de Lleyda*.

Ab pochos dias de diferencia, moria també, a Martoró, el distingidissim y erudit escriptor Sr. Joseph M. Pellicer, autor d' importants treballs y, entre altres, de una monografia que sobre el monastir de Ripoll li va esser premiada en 1872 per l' Associació literaria de Girona y que, sens dupte, es el document més complert que posseheix Catalunya sobre aquell cenóbi, un dels que guarda recorts més vius del antich esplendor de la patria catalana.

La redacció de CATALUNYA-PARÍS envia a las respectivas familias l' expressió sincera de son condol per aquestas duas perduas tan sensibles com irreparables.

* * *

Catalunya está veritablement de festa, aquí a París, per lo nou triomf que acaba de conquistar gracias al talent d' un de sos fills més distingits.

Encara qu' arrivém tard pera dirho, mancaríam a n' el nostre deber si no fessim constar la satisfacció inmensa ab que tota la colonia catalana de París ha sapigut el lluhiment conseguit per nostre estimat compatrici l' eminent pianista Joaquim Malats al emportantsen el premi extraordinari Diemer, de 4,000 francs, en l' últim concurs del Conservatori de París. El triomf de nostre brillant artista ha sigut doblement gran, puig el premi, per disposició del donador, podia esser adjudicat per meytat a dos artistas d' igual mérit. El premi fou donat *unánimement* a n' en Malats *sol*, ab lo qual el Jurat ha vòlgut significar qu' el nostre compatrici era indisputablement el millor dels artistas que havian pres part en el concurs, que, com pot suposarse, no eran pochos ni mancos.

Felicitem de tot cor al eminent pianista Sr. Ma-

lats y desitjém que segueixi recullint molts llaurers y moltes recompensas tant *positivas* com la que acaba de guanyar, en son camí de gloria.

* * *

Segóns tenim entés, deu haver ja sortit á Barcelona el primer número de la revista lliteraria setmanal *La Il·lustració Catalana* (segona época). La direcció corre á càrrech del inspiradíssim y valent poeta Francesch Mateu y Fornells.

Entre altrás novetats que pensa publicar y que ja té *en cartera*, s'hi compta una novela inédita, treball póstum del malaguanyat escriptor olotí Marián Vayreda. — Publicará també artistichs grabats deguts á nostres millors dibuixants; en una paraula, sembla que sos iniciadors tenen el ferm propòsit de que dita publicació vagi á la devantera del moviment intel·lectual y artístich de nostra benvolguda terra.

Com se dya que 'l primer número de la *Il·lustració Catalana* havia de veure la llum els primers dies del mes de Juny, CATALUNYA · PARIS se complau en enviarli una cordial benvinguda, desitjantli molta prosperitat y molts anys de vida.

* * *

Hem rebut de l' associació regionalista *Agrupació « Arts y lletras catalanas »*, perteneixent á la Societat « L' Escut Emporitá » de La Bisbal, el cartell convocatori dels Jochs florals que celebrarà dita Societat enguan y el segón día de la festa major, ó siga el 16 d' Agost vinent.

Entre els dotze premis que s' ofereixen, hi trobém el següent, que copiém textualment de dit Cartell :

« V. UN BAIX REL·LÉU ALEGÓRICH, obra del escultor catalá senyor Bofill, ofert per l' escriptor bisbalench, resident á París, *D. Artur Vinardell Roig*, al autor de la millor composició en vers ó en prosa que millor canti l' esdevenir d' una Catalunya próspera y autónoma dintre d' una Espanya gran y regenerada. »

Els treballs deuen esser escrits en catalá, y rebuts pél secretari de la Comissió organitzadora del certámen (Antón Candalé, carré dels Archs, 17, La Bisbal) avans del dia primer d' Agost propvinent.

Péls demés premis que pugan interesar als ay·madors residents á París, el *Centre Catalá* tindrà el Cartell á llur disposició.

* * *

El *Centre Catalá de París*, desitjós sempre de fer quelcóm que pugui servir de satisfacció y d' esbarjo pera els seus socis, ha decidit darrerament, re-

cullint per son iniciativa unánims aplausos, realisar aquest mes de Juny una excursió á un punt pintoresch dels alrededores de París, ab el propòsit de passarhi tot el dia. La idea es excelent, y no es extrany que, tant bon punt fou anunciada, l' inmensa majoria dels socis y llurs families s' apressuessin á inscriurers pera la futura festa, que promet un gran éxit. — Será una veritable festa catalana, ahont hi haurá tota mena de diversions, balls (inclus la sardana), jochs de prendas, concursos de fotografia, etc. Quan sortirà el present número, ja estarà tot donat y benehít... fins á la vinenta.

* * *

El nostre amich y estimat consoci Sr. Joseph M. Balmaña, de qui tantas voltas hem parlat en nostra crónica, y á qui veritablement es deguda la organització material de las vetlladas de nostre *Ce tre*, ha escoltat al fi lo que li deyam en nostre número del passat Abril: encoratjat pel bon aculliment que 's fa sempre en nostras vetlladas á las sévas cançons ó *couplets* de circumstancias, ha decidit publicarlas, editantselas ell mateix. La primera qu' ha donat á llum es la *Primavera* (cançó de color de rosa, com ell la titula) y es d' esperar que, tant aquesta com las que seguirán, tindrán l' éxit que 's mereixen per la gracia guspirejanta que á dojo respiran. El preu módich de 25 céntims cada exemplar ferá segurament que totas las edicions sigan promptament agotadas.

Ens van deixant, ab greu nostre, alguns dels estimats consocis que 's trobavan á París per una temporada més ó menys curta. Fa dos mesos era 'l Sr. Lincoln Durán, vis-president del *Centre*, que 's veyá obligat á abandonar París pera anar á posarse al front de l' establiment del seu pare, que acabava de morir á Sabadell. Hem rebut ja la tarjeta de la nova rahó social « Viuda de Durán y fill »; no cal dir que desitjém al nostre amich tota classe de prosperitats en sa empresa.

Darrerament es el jove y distingit doctor senyor G. Ribas y Ribas, especialista en parts, el qui, després d' haverse despedit de nosaltres fa algunas setmanas, ens anuncia que ha inaugurat el seu Consultori á Barcelona, Passatge Domingo, número 3, principal. Li desitjém bona clientela y forsa gloria en sa carrera.

IGNOTUS